

2022. évi díjazottak méltatása

A Nemzeti Művelődési Intézet **Illyés Gyula** közművelődési életműdíjjal tüntette ki **Halász Jánost** és **Salamon Hugót**.

Halász János a magyar kultúra, közművelődés, a kulturális közösségek elkötelezett támogatója. Érdeklődéséből, sokoldalúságából és tanulmányaiból fakadóan a közművelődés, a közösségi művelődés teljes intézményrendszerének értője, ismerője, nem egyszer alakítója. Mindig fontos volt számára a közösségi aktivitás, az önkéntesség és a közös érdekeit felismerő közösségek összefogása, azok hozzáértő segítése. Debrecenben még egyetemistaként alapítja meg Magyarország egyik első kulturális egyesületét, a SZÉP KLUB kulturális egyesületet. Később, a város kulturális alpolgármestereként a civil szervezetek lelkes mentora, alkotók, művészek, művészeti csoportok támogatója, a debreceni közösségi házak hálózatának egyik megalapozója. Azon kevesek közé tartozik, aki nemcsak beszél a kultúráról, a különböző közösségekről, hanem a kultúrában, a közösségekkel együtt éli mindennapjait. Vezetésével teljesedett ki az a kulturális alapú településszövetség – a Városok, Falvak Szövetsége – amelyben városok és kistélepülések működnek együtt immár hosszú ideje, a kultúra számos területén, jelenleg is. Politikusként, képviselőként, majd államtitkárként is azok közé tartozik, aki felkészültségének és érveléseinek köszönhetően sikeresen vesz részt kulturális intézményeink megújításában és megerősítésében. Életútjában meghatározó szerepet töltött be Beke Pállal való szakmai kapcsolata, aki a Magyar Művelődési Intézet főigazgatójaként a közművelődés alakításában jelentős szerepet töltött be. Közös szakmai gondolkodásuk is jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy Halász János vezetésével 2011-ben elindult a közművelődés átszervezése, amelynek köszönhetően a közművelődés, mint hungarikum nem az eltűnés félmályában tévelyeg, hanem nemzetépítő és nemzetegyesítő stratégiai

Halász János

selőként, majd államtitkárként is azok közé tartozik, aki felkészültségének és érveléseinek köszönhetően sikeresen vesz részt kulturális intézményeink megújításában és megerősítésében. Életútjában meghatározó szerepet töltött be Beke Pállal való szakmai kapcsolata, aki a Magyar Művelődési Intézet főigazgatójaként a közművelődés alakításában jelentős szerepet töltött be. Közös szakmai gondolkodásuk is jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy Halász János vezetésével 2011-ben elindult a közművelődés átszervezése, amelynek köszönhetően a közművelődés, mint hungarikum nem az eltűnés félmályában tévelyeg, hanem nemzetépítő és nemzetegyesítő stratégiai

kulturális ágazattá vált. Segítségével sikerült új pályára állítani így a közművelődést és intézetünket is, a Nemzeti Művelődési Intézetet. Halász János eddigi élete nagy részét a magyar kultúra és közművelődés felemelésének szentelte.

Salamon Hugó több mint három évtizede dolgozik közművelődési, kulturális és szervezetfejlesztési területen. Számatalan mintavértékű projekt és együttműködés, valamint új fesztivál elindítása és megvalósítása fűződik nevéhez. Innovatív gondolkodás, szolgáltatói szemlélet, professzionalitás jellemzi munkásságát, amely az alapértékekre és a közösségekre támaszkodik, abból építkezik. „A kultúra

Salamon Hugó

maga az emberi élet minősége” – vallja. Eddigi pályafutását a folyamatos fejlődés és az elhivatott, felelősségteljes munkavégzés, a szakmai kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása, a hagyományokat tisztelő, újító szándék, a kimagasló szervezőképesség jellemezte. Salamon Hugó értékmegőrző, kultúraközvetítő és -teremtő munkásságával fontos, emblematikus és a közművelődésben dolgozók számára Kárpát-medence-szerte követendő személyiség.

Beke Pál-díjban részesült Gazdik István, aki több mint két évtizeddel ezelőtt kezdte meg közművelődési szakmai életútját, melyben mindig a közösségépítés és az értékek közvetítése állt a középpontban. Nevéhez fűződik számos közösségi kezdeményezés, gyermek- és családi rendezvény. Közel tíz évig vezette Gyálon az Arany János Közösségi házat és könyvtárat, jelenleg a Klauzál Gábor Budafok-Tétényi Művelődési Központ igazgatója. Intézményvezetői munkájában is a települési értékekre, a hagyományok átadására helyezi a hangsúlyt. Szakmai felkészültségén és folyamatos fejlődésen felül fontos szempontnak tartja a munkatársaival való együttműködést, a csapatban gondolkodást. A térség kulturális életében betöltött meghatározó szerepe, a közösségépítés és értékközvetítést elősegítő tevékenysége elismeréseként Gazdik István Beke Pál-díjban részesül.

Gazdik István

A **Karácsony Sándor-díjat dr. Széman Emese Rózsa** vehette át.

Dr. Széman Emese Rózsa az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Szabédi László Emlékházának vezetője és kutatója, az EMKE Közép-Erdélyi Magyar Művelődési Intézetének vezetője, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem óraadó oktatója, a Kriterion Kiadó online szerkesztője. Számos kulturális és oktatási célú szervezet önkéntese, határon átnyúló kulturális és oktatási szektort érintő kutatási projekt aktív résztvevője, innovatív kezdeményezések rendszeres közremű-

ködője. Munkája során célja a helyi cselekvésre ösztönzés: egy-egy közösség közeli és távoli múltjának feltérképezése, olyan egykoron élt, esetleg most is élő – a saját közösségükért felelősséget érző, annak érdekeit szem előtt tartva cselekvő – személyek és cselekedetek azonosítása és bemutatása, akik vagy amelyek példaként felmutathatók a kortársak számára. A határon túli magyar közösségek erdélyi összetartásáért, közösségépítő munkájáért, a határon túli magyarsághoz kötődő kutatásokért, valamint az ezekben a tevékenységekben vég-

dr. Széman Emese Rózsa

zett példaértékű munkájáért dr. Széman Emese Rózsa Karácsony Sándor-díjban részesül.

A **Durkó Mátyás-díjat Dr. Szabó Irma Ibolya** a Durkó Mátyás Konferencia keretében vette át Debrecenben. Magyar-oroszos szakos általános iskolai tanár, közművelődési és népművelési előadó, tudományos fokozatot a Debreceni Egyetemen Durkó Mátyás utolsó doktoranduszaként szerezte meg. 1974 és 2001 között a Karácsony Sándor Általános Művelődési Központban és ennek jogelődjeiben dolgozott, mint tanár, népművelő, illetve általános és közművelődési igazgatóhelyettes. 2001-től a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium munkatársaként, mint szakmai referens, vezető-főtanácsos. 2006 és 2011 között osztályvezetőként, közművelődési vezető szakfelügyelőként és közigazgatási tanácsadóként dolgozott a jogutód Nemzeti Erőforrás Minisztériumában. A minisztériumi megbízását követően a debreceni KultúrÁsz Közhasznú Egyesület munkáját segítette, mint közművelődési főtanácsadó 2014-ig, nyugdíjba vonulásáig. A szakma iránti elhivatottságát jól jellemzi, hogy szakértői tevékenyget is folytat több területen. 1999 óta, mint közművelődési

Szalóki István

szakértő vesz részt a fejlesztésekben. 2012 és 2017 között a Nemzeti Munkaügyi Hivatal megbízásából felnőttoktatási szakértőként is tevékenykedett. 2015-től általános gyermek és ifjúsági szakértő. Munkássága elismeréseként 1999-ben megkapta a Közösségért-Művelődésért (ÁMKOE) kitüntetést. 2001-ben Bessenyei György-Díjat kapott; 2003 és 2010 között négy alkalommal kapott (Kulturális) Miniszteri / közigazgatási államtitkári dicséretet. 2014-ben a településért végzett kiemelkedő munkájáért megkapta a Földes Községért Emlékérmet.

Közösségépítő Önkéntes díjban részesült Szalóki István és Daróci Lajosné.

Szalóki István a MOL nyugdíjas vezérigazgató-helyettese, aktív szerepet vállal Szolnok város kulturális, közösségi életében. Fontos és felelősségteljes hivatása mellett mindig arra törekedett, hogy a közösséget és a közjót is szolgálja, ahogyan azt korábban a szülei tették. Az emberek és a kultúra elkötelezett támogatójának vallja magát. Számos új kezdeményezés megvalósítása fűződik nevéhez: közreműködött a Szigligeti-szobor felállításában, a Szolnoki Művésztelepért Alapítvány és a Szolnoki Panteon létrejöttében, az 1956-os forradalom, valamint Trianon emlékének méltó megőrzésében. Aktív szerepet vállalt alapítványok kuratóriumában, felügyelő bizottságokban, a Rotary Clubban, valamint a Szolnokért Egyesületben. Szalóki István meghatározó személyisége Szolnok város közösségi életének, érdemes a Közösségépítő Önkéntes díjra.

Daróci Lajosné az érdi IRKA – Irodalom-kedvelők klubjának vezetője, az IRKA irodalmi kulturális folyóirat, valamint az IRKA antológia főszerkesztője, aki folya-

Dr. Szabó Irma Ibolya

Daróci Lajosné

matosan azon dolgozik, hogy minél többen és minden korosztályban ismerjék meg az irodalmi alkotásokat, Érd irodalmi alkotóit, munkásságukat, és maguk is alkossanak. Számos együttműködést alakított ki társművészetekkel, kiállításokon, műterem-látogatásokon vesznek részt a klub tagjai. Könyvbemutatókat, szerzői esteket tartanak, irodalmi műsorokat rendeznek. Mindazok az események, melyeket a klub tagjaival közösen rendeznek, nemcsak az alkotóknak jelentenek élményt, lelki feltöltődést, hanem az érdeklődő közönségnek is. Daróci Lajosné meghatározó személyisége a településnek, a település kulturális életének, vallja, egy ember semmit nem tehet mások nélkül. Munkássága alapján érdemes a Közösségépítő Önkéntes díjra.

A Közművelődést Támogató díjat dr. Kis Tiborné, Grátz Antal és Lovass Tibor vehette át.

Dr. Kis Tiborné nyugalmazott általános iskolai tanító, a Tatai Helytörténeti Egyesületnek két évtizede tagja, 10 éve elnöke. Tata helytörténetének feltárását, a hagyományok ápolását tekinti fontos feladatának. Irányítása alatt az egyesület a város különböző

pontjain több emléktáblát, szobrot helyezett el mindazoknak emléket állítva, akik a város hírnevét öregbítették. Tata értékeinek védelmében rendületlen energiával és lelkesedéssel végzi az értékfeltáró, -őrző és -átadó munkát, biztosítja az egyesület által teremtett meghatározó tevékenység folytatását. Tata helytörténeti értékeinek megmentése érdekében kifejtett önzetlen szervező munkájáért Közművelődést Támogató díjban részesül.

Grátz Antal építész, az organikus építészet nagymestere, a Nemzeti Művelődési Intézet lakiteleki

Kis Tiborné

Grátz Antal

Lovass Tibor

központi épületének vakolatdíszek tervezője és készítője. Azt vallja, hogy egy hímezőasszony művésze és egy népi lakóház ornamentikája ugyanazt a képi nyelvet beszélik – népművészetünk varrottasainak, faragásainak, egyházaink kazettás mennyezeteinek világát idézik. A bartóki „Csak tiszta forrásból!” intelem nyomán szeretné a képművészet hagyomány elvesztett fonálját az építészet műfajában újból felvenni, és ezzel az építészet egyetemes értékeit a magyar népművészet értékeivel gazdagítani. Hitvallása szerint minden ember lelkében ott van a vágy, hogy megtudja, milyen egyedülálló szellemiséghez, örökséghez tartozik, milyen munióval rendelkezik. Méltó módon megérdemli a kitüntetés szakmai munkájáért, amellyel jelentősen hozzájárult a Nemzeti Művelődési Intézet új központjának imponáló megjelenéséhez.

Lovass Tibor a Helyi Televíziók Országos Egyesületének elnöke. A göcseji Filmszemle és a Savaria Filmszemle elindítója, a Savaria Filmakadémiai Egyesület alapítója, a Nemzeti Művelődési Intézet szakköri filmjeinek szakmai tanácsadója. Évek óta részt vállal a fiatal szakemberek képzésében, szakmai

konferenciák, szabadegyetemek megvalósításában. Életpályáját áthatja a szakma, az emberek szeretete, az elhivatottság, az ügyekért való kiállás, valamint a közösségek támogatása fontosságának hangsúlyozása – saját életén és munkásságán keresztül. Vallja, hogy minden területen folyamatos építkező munkára van szükség, mert csak ez hozhat maradandó eredményt.

A Közösségeket Támogató Önkormányzat díj elismerést Karcag Város Önkormányzata, Nyárád Község Önkormányzata

Karcag Város Önkormányzata, Szepesi Tibor

és Panyola Község Önkormányzata vehette át.

Karcag Város Önkormányzata folyamatosan figyelemmel kíséri és támogatja a város közösségeit és civil szervezeteit. Példamutató együttműködést és kapcsolatrendszert alakított ki, és működtet a szervezetekkel, a város polgárainak javát szolgálva. Az önkormányzat alapelvként fogalmazta meg, hogy az önkormányzati feladatok, szolgáltatások ellátásába és a döntés-előkészítési folyamatba bevonja a közösségeket, a civil szervezeteket, amelyek aktív életet élnek a városban, kiemelkedően sok munkát vállalnak, és tevékeny résztvevői a város kulturális életének. Az eredményes együttműködést bizonyítja a szervezetek közötti összefogás megléte, az igazi közösségi összetartozás kialakulása. Vallják, egy város igazi ereje az ott működő és együttműködő közösségekben rejlik.

Nyárád egy 900 lelkes település Veszprém megyében, amelyet az utóbbi 10 évben jelentős fejlődés jellemez. Fenntartható gazdálkodást folytató, a közösségeire figyelő, hagyományait, értékeit megtartó, továbbélhető faluként nagyra

becsülik a helyiek és a térségben élők egyaránt. Az Önkormányzat segíti a közösségek létrejöttét, működésüket, kezdeményezéseik megvalósítását, ezáltal a helyi társadalom aktivizálását. Tevékenységével térségi központtá vált, a környező településekkel jó együttműködést alakított ki, sokak számára nyújt segítséget, példát. A fejlődés a település önkormányzata, polgármestere, az általuk foglalkoztatott szakemberek munkájának, elhivatottságuknak köszönhető.

Panyola Község Önkormányzatának céljai között hangsúlyos helyen áll a közösségi élet megerősítése, a településen felmerülő feladatok közösségek bevonásával történő ellátása, a közösségi együttműködések kialakítása. A település vezetése célul tűzte ki, hogy a települési értékeket megőrizze, éltesse, valamint új értékeket, az értékek mentén új, vonzó programokat is teremtsen, közösségi összefogással, térségi együttműködéssel. Mindezek a helyben maradáshoz, a helyi identitás erősödéséhez is eredményezik, a széles körű összefogás létrejöttét segítik. Vallják, a közös építő, fejlesztő munkában mindenkire szükség van, mindenki számít. Hiszen a célok megvalósítása csak együtt, közösen, összefogással lehetséges, csak így válhat a település otthonosabbá, élhetőbbé, amely a családok, a gyerekek és minden korosztály számára biztosítja a teret és a lehetőséget a tanulásához, a művelődéshez, ahol barátságok születnek és közösségek élnek.

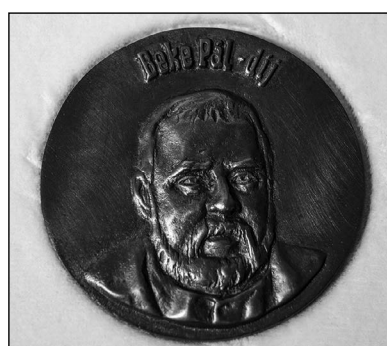

Nyárád Község Önkormányzata, Pajak Károly

Panyola Község Önkormányzata, Muhari Zoltán

A Nemzeti Művelődési Intézet 2012-es szervezeti és szakmai megújulásával kezdődött meg a közművelődés új, közösségeket fókuszba állító időszaka. A rendszerszintű változások többek között érintették a megyei közművelődési feladatellátás integrálását, a közművelődés felsőoktatási és képzési rendszerének átalakítását, új foglalkoztatási programok és innovatív közösségi mintaprogramok indítását, az egész Kárpát-medencére kiterjedő hálózat megerősítését.

A változásokban bővelkedő időszak folyamatai nagyban hozzájárultak a közművelődési szakterületet érintő kormányzati döntések megalapozásához. A tízéves rendszerszintű, következetes, egymásra épülő fejlesztéseknek köszönhetően olyan közművelődési ellátórendszer jött létre, amely az egyre bővülő szakemberlétszámnak köszönhetően képes a jövő nemzedékek számára átörökíteni és szervesen beágyazni a kulturális értékeket; gondoskodni a tájegységi és települési ismeretek megőrzéséről, átadásáról, élményeket nyújtó közösségi programok biztosításáról szerte a Kárpát-medencében.

Ebben a történelmi léptékkal mérve is korszakos munkában különösen nagy feladat hárul a felkészült, elkötelezett közösségi szakemberekre, akik az év minden napján a településen és a térségben élő lakosokért dolgoznak. Hétfvégéken, ünnepeken, a tavaszi, nyári vagy őszi szünetben, amelyet mások a családjukkal töltenek, ők közösségi programokat, játszóházat szerveznek, időseket, fiatalokat, helybélieket és elszármazottakat szólítanak meg. Kiállításokat rendeznek, pályázatot írnak, közreműködnek az értéktartó munkában, szakmai segítséget nyújtanak a települési kisközösségek találkozásaihoz. Kezdeményezői, megvalósítói számos emlékeztető települési rendezvénynek.

A közösségi művelődés helyi szakemberei nem csak a jelennek, a jövőnek dolgoznak. Életútjuk, szakmai sikereik, közösségi szemléletük, értékorientációjuk másokat is inspirál.

A Nemzeti Művelődési Intézet új közművelődési adatbázisa, az **NMIkon** a közösségi művelődés ikonjait mutatja be egy különálló online felületen, ezzel is tisztelve a szakemberhálózat eredményei előtt.

A felület elérhető a <https://nmikon.hu/> honlapon.

KERESÉS A TUDÁSTÁRBAN

Mit keres? Mindenhol

Szervezetek
9 tartalom

Meghatározó
személyek
36 tartalom

Fogalmak
188 tartalom

Munkatársak
34 tartalom

Meghatározó személyek

dr. Juhász
Erika

Birnbaumné
Pintér Mária
dr.

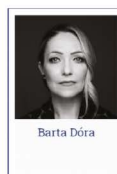
Makoldi
Sándor

Salamon
Hugó

Kerülő Judit
dr.

Barta Dóra

Fogalmak

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET DÍSKERTJE

WWW.NMI.HU